

Handläggningen av ett tillståndsärende; fråga bl.a. om länsstyrelsen borde ha utfärdat ett skriftligt föreläggande om komplettering av ansökan

Ett bolag framförde genom verkställande direktören AA i en anmälan till JO klagomål mot Länsstyrelsen i Västernorrlands län. Klagomålen rörde handläggningen av ett ärende om tillstånd till ändring av verksamheten vid behandlingshemmet M., som bolaget är huvudman för. Bolaget gjorde bl.a. gällande att ärendet inte hade handlagts tillräckligt snabbt och anförde i anmälan och i en kompletterande skrivelse till JO sammanfattningsvis följande.

Ansökan kom in till länsstyrelsen den 22 februari 2002. Det dröjde till den 15 maj 2002 innan länsstyrelsen översände ansökan, som då var ofullständig, till Sundsvalls kommun för yttrande senast den 9 augusti 2002. Kommunen svarade inte. Trots detta följde länsstyrelsen inte upp remissen förrän i oktober 2002, då länsstyrelsen påminde kommunen om det uteblivna remissvaret. Först efter drygt nio månader, den 26 november 2002, upplystes företaget om i vilka delar ansökan behövde kompletteras. Det sätt på vilket ärendet har handlagts har medfört stora olägenheter både för bolaget och för de personer som behandlingshemmet är till för. Skadan är både av ekonomisk och ideell art.

Länsstyrelsen i Västernorrlands län anmodades att inkomma med utredning och yttrande över vad som framfördes i anmälan och i den kompletterande skrivelsen till JO. Länsstyrelsen överlämnade som sitt remissvar ett av landshövdingen BB beslutat yttrande. I yttrandet anfördes följande.

Länsstyrelsen får inledningsvis lämna en redovisning för handläggningen av ärendet. Därefter bemöts de klagomål som framförts på länsstyrelsens handläggning av ärendet.

Den 22 februari 2002 inkom från [bolaget] en ansökan om ändring av gällande tillstånd avseende verksamheten vid behandlingshemmet M. Uppgift om vem som skulle vara föreståndare saknades varför länsstyrelsen tog kontakt med verksamhetschefen/enhetschefen vid [bolaget] CC för komplettering i detta avseende. Någon komplettering inkom inte till länsstyrelsen. Länsstyrelsen valde ändå, för att inte fördröja ärendet ytterligare, att översända ansökan till

Socialnämnden i Sundsvalls kommun för yttrande. Begäran om yttrande översändes den 8 maj 2002 och skulle vara länsstyrelsen tillhanda senast den 9 augusti 2002.

Av regeringens proposition 1996/97:124 framgår att förutom lämplig utbildning krävs att den som skall förestå verksamheten har tidigare erfarenhet av liknande verksamhet liksom vitsordad personlig lämplighet. I de ansökningshandlingar, som länsstyrelsen använder i samband med en ansökan om tillstånd för enskild verksamhet och som sökande får fylla i, framgår att till ansökan skall utbildningsbevis samt arbetsbetyg avseende föreståndaren bifogas.

Den 17 september 2002 inkom utbildningsbevis om avlagd examen för den person som skulle vara föreståndare. Komplettering begärdes samma månad avseende anställning samt bedömning av personens lämplighet.

Den 5 november 2002 inkom datalistor över den tilltänkte föreståndarens anställningar inom hälso- och sjukvården, däremot inget om tjänsternas innehåll konkret eller en bedömning av personens lämplighet ifråga. Förnyad komplettering begärdes strax därefter. Den 3 december 2002 inkom en kompletterande meritförteckning samt via fax ett tjänstgöringsintyg från verksamhetschefen vid den klinik som personen ifråga var anställd vid. Tjänstgöringsintyget inkom i original den 9 december 2002. Den 5 december 2002 begärdes yttrande från rikspolisstyrelsen samt kronofogdemyndigheten beträffande föreståndaren. Den 10 december 2002 inkom yttrande från rikspolisstyrelsen och den 11 december 2002 från kronofogdemyndigheten.

Länsstyrelsen hade, som tidigare nämnts, begärt att socialnämndens yttrande skulle vara länsstyrelsen tillhanda senast den 9 augusti 2002. Med beaktande av att socialnämnden under sommaren inte sammanträder varje månad fann länsstyrelsen det inte anmärkningsvärt att yttrandet inte inkom inom den begärda remisstiden. Länsstyrelsen påminde nämnden om förseningen i slutet av oktober 2002. Det visade sig då att länsstyrelsens begäran om yttrande blivit försenat genom ett fel i den administrativa hanteringen vid socialtjänstens kansli. Socialnämnden handlade därefter ärendet skyndsamt och den 27 november erhöll länsstyrelsen via e-post nämndens yttrande som skulle behandlas vid dess sammanträde den 18 december 2002. Efter samråd med socialdirektören i Sundsvall fattade länsstyrelsen den 11 december 2002 beslut i ärendet.

Länsstyrelsen har som riktmarke att en ansökan om tillstånd för enskild verksamhet jämlikt socialtjänstlagen och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade skall kunna handläggas och beslutas inom sex månader. Behovet av eventuell komplettering till ansökan, och när sådan kommer länsstyrelsen tillhanda, påverkar handläggningstiden och kan innebära att handläggningen försenas. Även om nämndens yttrande i det aktuella ärendet inkommit tidigare hade länsstyrelsen inte kunnat fatta beslut i tillståndsfrågan förrän begärda kompletteringar kommit länsstyrelsen tillhanda. Den sista kompletteringen från sökanden i ärendet inkom den 3 december 2002. Därefter inkom yttranden från rikspolisstyrelsen och kronofogdemyndigheten den 10 december 2002 respektive den 11 december 2002.

AA uppger att länsstyrelsen underlät att kommunicera bristerna i ansökan efter den första genomläsningen och att [bolaget] först den 26 november 2002 blev upplyst om vilka bristerna var. Detta stämmer inte vilket framgår av bilagda tjänsteanteckningar i ärendet. Efter det att ansökan inkom till länsstyrelsen togs i mars 2002 per telefonkontakt med verksamhetschefen CC då uppgift i ansökningshandlingarna om vem som skulle vara föreståndare saknades. Efter att utbildningsbevis på en tilltänkt föreståndare inkommit hade länsstyrelsen i september 2002 kontakt med den tilltänkte föreståndaren DD och i november 2002 EE, administrativ chef vid [bolaget], angående de ytterligare kompletteringar beträffande föreståndaren som erfordrades.

AA eller någon annan representant för [bolaget] har inte varit i kontakt med länsstyrelsen under handläggningstiden och ifrågasatt dess längd förrän vid besöket på länsstyrelsen den 26 november 2002.

Länsstyrelsen gör följande konstaterande.

Av ovanstående redovisning framgår att, oavsett om länsstyrelsen påmint socialnämnden tidigare än vad som gjordes i detta fall, fanns inte förutsättningar för länsstyrelsen att avgöra ärendet förrän det var färdigkompletterat vilket skedde den 11 december 2002 då också beslutet utfärdades.

I sin skrivelse anger AA att "socialkonsulenterna i Västernorrland har för vana att handlägga våra ärenden i en mycket långsam takt". Enligt länsstyrelsens mening utgör detta ett allmänt påstående som ligger utanför vad som i detta yttrande är ifråga. Länsstyrelsen anser dock som sin mening att ärenden rörande AA:s verksamheter handlagts i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen i dessa ärenden såväl som i nu aktuellt ärende. Det förtjänar att påpekas att klagomål på handläggningstiden inte inkommit till länsstyrelsen från AA eller andra företrädare för de verksamheter som tillståndsprövats av länsstyrelsen.

Till yttrandet hade fogats tjänsteanteckningar i ärendet för tiden den 22 februari 2002 till den 13 januari 2003.

Bolaget yttrade sig över remissvaret och anförde bl.a. att länsstyrelsen skriftligen borde ha begärt de kompletterande uppgifterna från sökanden. Om så hade skett skulle de saknade uppgifterna ha varit länsstyrelsen till handa redan i april 2002. Till följd av den muntliga handläggningen uppstod en rad oklarheter och missförstånd.

I ett beslut den 29 september 2003 anförde *JO André* följande.

Enligt 7 § förvaltningslagen (1986:223), FL, skall varje ärende där någon enskild är part handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts.

Av 14 § första stycket FL framgår att om en sökande, klagande eller annan part vill lämna uppgifter muntligt i ett ärende som avser myndighetsövning mot enskild, skall han få tillfälle till det, om det kan ske med hänsyn till arbetets behöriga gång. I 14 § andra stycket FL stadgas att myndigheten i andra fall bestämmer om handläggningen skall vara muntlig. Vidare föreskrivs i bestämmelsen att myndigheten särskilt skall beakta att muntlig handläggning kan underlätta för enskilda att ha med den att göra.

Ansökan kom in till länsstyrelsen den 22 februari 2002. Under mars månad 2002 begärde en tjänsteman hos länsstyrelsen i ett telefonsamtal med verksamhetschefen hos bolaget komplettering av ansökan med uppgift om vem som skulle vara föreståndare för behandlingshemmet. Någon komplettering kom inte in till länsstyrelsen förrän den 17 september 2002. Samma månad begärde länsstyrelsen in ytterligare uppgifter från bolaget, nämligen uppgift om den tilltänkta personens tidigare anställningar och intyg angående dennes personliga lämplighet. Den 5 november 2002 svarade bolaget med besked om föreståndarens anställningar. I mitten av november 2002 inforades från bolaget, genom dess administrativa chef, besked om innehållet i anställningarna och vidare intyg från arbetsgivare om föreståndarens lämplighet. Den 26 november 2002 hölls ett sammanträde mellan

företrädare för bolaget och länsstyrelsen vid vilket länsstyrelsen begärde in de uppgifter som fortfarande saknades från bolaget. Den 3 december mottog länsstyrelsen per fax de efterfrågade kompletteringarna från bolaget avseende föreståndaren.

Med beaktande av vad som föreskrivs i 14 § FL har jag inte något att invända mot att bolaget inledningsvis muntligen ombads att inkomma med kompletterande upplysningar. Jag kan dock konstatera att det hann gå ungefär sex månader innan bolaget över huvud taget hördes av i anledning av den första muntliga kontakten. Det är anmärkningsvärt att länsstyrelsen inte reagerade på något sätt över att bolaget inte inkom med något svar. Länsstyrelsen borde ha påmint bolaget om de efterfrågade uppgifterna efter en kortare tid. Under ärendets fortsatta handläggning hos länsstyrelsen framgick att bolaget hade stora svårigheter att prestera de handlingar som behövdes för att länsstyrelsen skulle kunna behandla ansökan. Detta borde ha gett länsstyrelsen anledning att överväga att utfärda ett skriftligt föreläggande för att om möjligt underlätta för bolaget att fullständiga sin ansökan.

Socialnämnden i Sundsvalls kommun förelades att yttra sig över ansökan senast den 9 augusti 2002. Enligt en tjänsteanteckning den 8 maj 2002 översändes ansökan till nämnden trots att uppgift om föreståndare inte inkommit, detta för att inte fördröja handläggningen av ärendet. Något yttrande inkom inte från nämnden. Länsstyrelsen uppmärksammade inte nämnden på förseningen förrän i slutet av oktober 2002. Det framstår som självklart att den handläggningen inte uppfyller det krav på snabbhet som uppställs i FL. Länsstyrelsen borde ha bevakat att remissvaret kom in inom förelagd tid eller i omedelbar anslutning till att svarsfristen utgått påmint nämnden om dess skyldighet att avge ett yttrande.